

Az aranyfogú

becsengetéskor majd az épület előtti betonplaccon sorakozunk. akik fecsegnek, rendetlenkednek, azokra ráripakodik az ügyeletes, olykor le is kever nekik egy-egy pofont. a sánta énektanártól mindenki retteg, akkorákat üt. egyszer a matekostól is kapok nyaklevest, de azon röhögünk, nem igazi ütés, inkább csak lassan a tarkónkra helyezi a tenyerét, és szinte simogat. nem pedofil, hanem gyámoltalan, halk szavú, vékony férfi. nyáron is hosszúgatyában jár. ezt onnan tudjuk, hogy a madzag mindig kilóg a nadrágja alól. ám ez később lesz, felső tagozatban. alsóban még a régi épület előtt sorakozunk osztályok szerint. sok idő elmegy, amíg rendeződnek a sorok, elhallgat mindenki, és csak utána kezdődik az órákra való bevonulás. én többnyire jó fiú leszek, kussolok, amíg a tanító néni rendet tesz. báméskodom, nézem a lányokat. egy szőke tetszik meg egy fekete. a nagyobb fiúkkal nemigen játszunk, legtöbbször csak arról ismerem, ahogy állnak a sorakozónál. egyszer az egyikük, tízéves lehet talán, szép arcú, magas, kilóg a sorból, a sorakozóból, hiányzik majd pár hetet. feltűnik, hogy nem jár suliba. furcsa dolgokat suttognak róla a felnőttek. aztán, nagy sokára, újra ott álldogál majd velünk a gyülekezőhelyen, de megváltozik. máshogyan lóg ki. s mintha hiányoznának a fogai. ám nem ez a kép marad meg bennem élesen, hanem, hogy később arany fogai lesznek. műfogak. amikor erről kérdezném apámékat, másra terelik a szót, maguk között viszont arról sutyorognak, hogy a ruszlik. úgy képzelem hát, hogy a szovjet katonák, akik a szomszéd településen állomásoznak, valamiért megverték a fiút. de miért? mi rosszat csinálhatott? miért verik ki a szovjetek egy fiú fogát? akkortól félni fogom apámat, hátha őt is megverik, mert apám meg szinte keresi a társaságukat. ha meglát egy orosz dzsipet a főtéren, odamegy a katonákhoz, akik talán a tisztjükre várakoznak, és beszélget velük, megkínálja őket cigarettával, pedig apám nem is dohányzik, de néha mintha csak azért tartana magánál cigit, hogy szóba elegyedhessen velük. amikor a szomszéd városban lesz dolga, sokszor szovjet katonai kocsit stoppol, vagy egyszerűen odamegy egy teherautóhoz, az ott tébláboló egyenruhásokhoz, s megkérdezi, mikor indulnak, merre, és hogy elvinnék-e. általában elviszik. apám rengeteget beszélget majd orosz katonákkal és tisztekkel, pedig nem is tud oroszul. úgy értem, nem tud rendesen. otthon aztán elmeséli, amit megtudott tőlük, hogy melyik részéből jöttek a szovjetuniónak, hányadik éve állomásoznak itt, s amikor tisztekkel beszél, általában azt is megtudakolja, van-e feleségük, családjuk. úgy beszél róluk, mindig úgy emlegeti őket: a szerencsétlenek. de amikor az iskolatársam kerül szóba, apámék szidják a ruszlikat, s nem értem majd, miért. csak később áll össze a kép, amikor felnőttként eszembe jut az aranyfogú nagyfiú.